

ГІГІЄНА УТРИМАННЯ СВИНЕЙ

І.І. Ленчук, студент

Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Бондар А.О.

Миколаївський національний аграрний університет

Встановлено, що продуктивність свиней і ефективність виробництва свинарської продукції на 25-30 % визначається умовами їх утримання. Таким чином собівартість та конкурентоспроможність на 1/3 залежать від умов утримання тварин. Система змісту являє собою комплекс організаційно-господарських, зоотехнічних і ветеринарних заходів, спрямованих на створення оптимальних санітарно-гігієнічних умов для кожної технологічної групи тварин, які визначаються біологічними особливостями різних груп тварин.

Ключові слова: утримання, собівартість, санітарно-гігієнічні умови, технологічні групи тварин.

Постановка проблеми. Найважливішою особливістю прогресивних технологій є забезпечення біологічної адаптації свиней до утримання, мікроклімату, зниження стресових навантажень на організм і профілактика імунодефіциту. За останні роки, у вирішенні цієї народногосподарської проблеми важливий внесок внесли дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених (В. П. Рибалко, В. С. Козир, В. О. Медведєв, Г. С. Походня, М. Д. Березовський, В. Ф. Коваленко, В. М. Кандиба, В. П. Коваленко, І. С. Трончук, Б. Апель, Б. Буссе, Е. Фідлер, К. Хайгер, І. Хаммер та ін.) [1]. Не заперечуючи важливість, наукову глибину та практичне значення, необхідно відзначити недостатнє вивчення таких пріоритетних на даний час питань як ресурсозбереження, екологічна безпека, біологічна адаптація, профілактика стресів і імунодефіциту, підвищення резистентності і відтворювальної здатності сучасних порід і генотипів свиней [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасні технології утримання та годівлі поряд із використанням високопродуктивних тварин дозволяють отримувати свинину за високого рівня ефективності виробництва, однак обов'язковою умовою при цьому є достатній рівень санітарно-гігієнічного та загального ветеринарного фону. Експерти проекту агентства США з міжнародного розвитку «Підтримка аграрного і сільського розвитку» спільно з асоціацією «Свинарі України» (АСУ), розроблять настанови з гігієни для українських виробників свинини. Вони описуватимуть

загальні правила гігієни для свинокомплексів, вимоги до благополуччя свиней, транспортування тварин до місця забою та перед забійного утримання, а також безпосередньо забою свиней та розбирання м'яса [1].

Постановка завдання. Розглянути особливості гігієни утримання свиней.

Теоретичне обґрунтування проведених досліджень. Головним завданням при відгодівлі є отримання максимального приросту живої маси і вирощування за короткі терміни тварин до достатньої кондиції. Основна мета ведення господарства – рентабельність, яка складається з високої продуктивності праці і найменшого витрачання кормів на одиницю приросту маси. Виходячи з цього принципу, вчені і практики випробували ряд різних варіантів технології утримання відгодівельних свиней і прийшли до переконання, що найбільш вдале рішення – групове безвигульне утримання. Свині за безвигульного утримання витрачають мінімальну кількість енергетичних засобів на пересування і споживання ними корму, що призводить до переважного приросту живої маси (рис. 1).

Рис. 1. Безвигульна система утримання свиней

В отриманні економічної ефективності крім високої продуктивності тварин, необхідним є зниження витрат праці на одиницю одержуваної продукції. Важливість цієї господарської проблеми зумовила тенденцію до збільшення групи свиней в одному верстаті. Доцільність великогрупового утримання обґрунтовується найкращою можливістю механізації виробничих процесів, збільшити поголів'я при обслуговуванні одним свинарем і в результаті різке підвищення продуктивності праці [1].

Прийнято вважати свиню – брудною твариною. Однак, це не так. При утриманні тварин в сухих, чистих приміщеннях з нормальною температурою, свині самі визначають місце випорожнень і лягають тільки на чисту підлогу. Тому чистоті при утриманні свиней на фермі слід приділяти найпильнішу увагу.

Хоча догляд за свинями на відгодівлі при добре налагодженому виробництві зводиться переважно до підтримання чистоти в свинарнику і контролю за тваринами, генетичний потенціал їх продуктивності краще реалізується лише в тому разі, якщо розміщення тварин, зоогігієнічний режим приміщень та інші умови середовища відповідають біологічній потребі свиней (табл. 1).

Таблиця 1

Норми площі, фронт годівлі для свиней на одну голову

Показники	Кнури-плідники	Холості свиноматки	Глибокосупоросн і свиноматки	Підсисні свиноматки	Ремонтний молодняк
Площа станка, м ² /гол	7,0	1,9 – 2,0	5,0 – 7,0	5,0 – 7,0	0,8 – 1,0
Фронт годівлі, м	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3

Кращі комфортні умови при груповому утриманні свиней на відгодівлі створюються в малих групах, що більше відповідає природі свиней. Утримання свиней малими групами в господарських умовах сприяє зменшенню рухових реакцій, збільшення тривалості відпочинку, створення спокійної обстановки і, отже, сприятливо впливає на продуктивність тварин [2].

Відгодівельний молодняк утримують групами на 10-25 голів. При цьому необхідно враховувати, що збільшення розмірів груп при всіх інших рівних умовах, знижує продуктивність свиней. Щоб забезпечити норми площі на кожну зростаючу свиню в процесі відгодівлі, в свинарських підприємствах у другому періоді відгодівлі, практикується розподіл поголів'я однієї виробничої групи на дві [3].

В цілях підтримки нормального зоогігієнічного режиму у приміщеннях і створення умов для швидкого росту тварин при формуванні виробничих груп свиней на відгодівлі враховують норми площі верстата і лігва, що припадає на одну голову, а також на 100 кг живої маси. По мірі збільшення живої маси свиней, норми площі лігва і загальної площі станка на одну тварину при

груповому утриманні збільшуються, а площі лігва в розрахунку на 100 кг живої маси – зменшуються (рис. 2).

Рис. 2. Груповий спосіб утримання свиней

Важливим показником при утриманні свиней є мікроклімат приміщень. Він характеризується такими фізичними показниками, як температура, швидкість руху повітря, освітлення, вологість повітря і степінь забруднення шкідливими газами, пилюкою, мікроорганізмами. Важливо відмітити, що свині є дуже чуйними до перепаду температури навколишнього середовища, за причини відсутності у них шерстяного покриву і потових залоз на тілі. Тому зміна температури в свинарниках призводить до втрати живої маси та сприяє виникненню обмінних захворювань (табл. 2).

Таблиця 2

Зоогігієнічні норми утримання свиней на відгодівлі

Для підтримання оптимального температурного режиму і вологості, в

Температура повітря	18-20°C (не нижче 14)
Вологість	До 75%
Швидкість руху повітря	До 0,7 м/с
Мікробне число	Не більше 500 тис. мікр. тіл/м ³
Природна освітленість	1:16

свинарниках необхідно встановлювати ефективну вентиляцію. Вона може бути природною (вікна, двері) і за допомогою спеціального обладнання. За допомогою хорошої вентиляції із приміщення ефективно видаляються шкідливі

гази, надлишок вологи, пилові частинки, нормалізується температурний режим [4].

Необхідний температурний режим в лігвах поросят-сисунів та в станках поросят після відлучення підтримується за допомогою підвішування однієї лампи інфрачервоного випромінювання потужністю 250 Вт на станок на висоті 70 см при народженні, 100 см в кінці підсисного періоду та 120 см в період дорошування. Можливе застосування підлоги з підігрівом в зоні відпочинку тварин.

В промисловому свиноводстві при великій концентрації тварин, у свиней не рідко спостерігається канібалізм. Тварини відкушують один одному кінчик хвоста або з'їдають його до кореня. Канібалізм частіше зустрічається серед молодих свиней; його природа недостатньо вивчена. Профілактика канібалізму складається при повноцінній годівлі, утриманні невеликими групами, дотриманні норм площі лігва, заборона змішування різних груп свиней [5].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, для забезпечення стабільного росту і розвитку, рівня продуктивності, племінної здатності свиней, необхідно керуватися нормами їх годівлі, утримання, санітарно-гігієнічних умов. Використання інноваційно-технологічних розробок у сфері свинарства позитивно впливає на показники рівня продуктивності тварин. Необхідно дбати про оснащення приміщень, в яких вони утримуються (вентиляція, освітленість, тепло). За дбалого догляду а тваринами можна цілком підвищити їх природну резистентність і тривалість сільськогосподарського використання.

Список використаної літератури

1. Гігієна вирощування свиней [Електронний ресурс] – Веб-сайт. Режим доступу: <http://svynarnyk.com/gigiyena-viroshhuvannya-svini/>. Мова укр.
2. Гігієна свиней [Електронний ресурс] – Веб-сайт. Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/3540188/page:7/>. Мова укр.
3. Гігієна свиней [Електронний ресурс] – Веб-сайт. Режим доступу: <http://ukrbukva.net/8651-Gigiena-svineiy.html>. Мова укр.
4. Гігієна утримання сільськогосподарських тварин [Електронний ресурс] – Веб-сайт. Режим доступу: <http://skotnyidvor.ru/dovidnyk-zooinzhenera-gigiena-utrymannya-sil-s-kogospodars-kuh-tvaryn.html>. Мова укр.
5. Гігієна відгодівлі свиней [Електронний ресурс] – Веб-сайт. Режим доступу: http://pidruchniki.com/85039/tovarovnavstvo/ogiyena_goduvannya_napuvannya_sviney. Мова укр.